Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (desátého senátu)

11. září 2025 *

„Řízení o předběžné otázce – Společná zahraniční a bezpečnostní politika – Nařízení (EU) č. 269/2014 – Omezující opatření přijatá vzhledem k situaci na Ukrajině – Článek 2 – Zmrazení finančních prostředků a hospodářských zdrojů – Výjimky – Článek 4 odst. 1 písm. a), b) a d) – Uvolnění některých finančních prostředků na zvláštní výdaje – Úhrada registračního poplatku a paušálního příspěvku při podání žaloby na neplatnost proti rozhodnutí, kterým se provádí toto nařízení – Zahrnutí“

Ve věci C-384/24,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Raad van State (Státní rada, Belgie) ze dne 21. května 2024, došlým Soudnímu dvoru dne 29. května 2024, v řízení

Russisch-Kirgizisch Ontwikkelingsfonds

proti

Belgische Staat,

SOUDNÍ DVŮR (desátý senát),

ve složení: D. Gratsias (zpravodaj), předseda senátu, E. Regan a B. Smulders, soudci,

generální advokát: R. Norkus,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za belgickou vládu: C. Pochet, L. Van den Broeck a M. Van Regemorter, jako zmocněnkyně,

– za Evropskou komisi: M. Carpus-Carcea, L. Haasbeek a L. Puccio, jako zmocněnkyně,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

* Jednací jazyk: nizozemština.

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 2, čl. 4 odst. 1 písm. b) a d) a článku 9 nařízení Rady (EU) č. 269/2014 ze dne 17. března 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny (Úř. věst. 2014, L 78, s. 6), ve znění prováděcího nařízení Rady (EU) 2022/1985 ze dne 20. října 2022 (Úř. věst. 2022, L 272 I, s. 1) (dále jen „nařízení 269/2014“), čl. 19 odst. 1 SEU, čl. 57 prvního pododstavce SFEU, jakož i článku 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Russisch-Kirgizisch Ontwikkelingsfonds (Rusko-kyrgyzský rozvojový fond, dále jen „RKDF“) a Belgische Staat (Belgický stát), zastoupeným ministrem financí, který se týká odmítnutí generálního správce Státní pokladny Federální veřejné služby Finance vyhovět žádosti RKDF o povolení převodu finančních prostředků na jeden z jeho účtů na základě článků 6 a 6b nařízení 269/2014.

Právní rámec

Unijní právo

3 Bod 6 odůvodnění nařízení 269/2014 zní:

„Toto nařízení dodržuje základní práva a ctí zásady uznané zejména v [Listině], zejména právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces a právo na ochranu osobních údajů. Toto nařízení by mělo být uplatňováno v souladu s těmito právy a zásadami.“

4 Článek 1 tohoto nařízení stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

[…]

f) ‚zmrazením finančních prostředků‘ zabránění jakémukoli pohybu, převodu, přeměně, použití finančních prostředků, přístupu k nim nebo zacházení s nimi jakýmkoli způsobem, který by vedl k jakékoli změně jejich objemu, výše, umístění, vlastnictví, držby, povahy, určení nebo k jiné změně, která by umožnila použití těchto prostředků, včetně správy portfolia;

[…]“

5 Článek 2 uvedeného nařízení stanoví:

„1. Zmrazují se veškeré finanční prostředky a hospodářské zdroje náležející fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům nebo fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům s nimi spojeným, jak jsou uvedeny v příloze I, jakož i veškeré finanční prostředky a hospodářské zdroje, které uvedené osoby, subjekty či orgány vlastní, drží či ovládají.

2. Žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje nesmějí být přímo ani nepřímo zpřístupněny fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům nebo fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům s nimi spojeným uvedeným v příloze I nebo v jejich prospěch.“

6 Článek 4 odst. 1 téhož nařízení zní:

„1. Odchylně od článku 2 mohou příslušné orgány členských států povolit za podmínek, které považují za vhodné, uvolnění některých zmrazených finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů nebo zpřístupnění některých zmrazených finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů, pokud rozhodnou o tom, že dotyčné finanční prostředky nebo hospodářské zdroje jsou:

a) nezbytné pro uspokojení základních potřeb fyzických nebo právnických osob, subjektů či orgánů uvedených v příloze I a rodinných příslušníků závislých na těchto fyzických osobách, včetně plateb za potraviny, plateb nájemného nebo splácení hypoték, plateb za léky a lékařskou péči, plateb daní, pojistného a poplatků za veřejné služby;

b) určeny výlučně k hrazení přiměřených honorářů za odborné výkony či k náhradě výdajů vzniklých v souvislosti s poskytováním právních služeb;

c) určeny výlučně k hrazení poplatků za běžné vedení nebo správu zmrazených finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů;

d) nezbytné k úhradě mimořádných výdajů, pokud daný příslušný orgán oznámil příslušným orgánům ostatních členských států a [Evropské k]omisi alespoň dva týdny před udělením povolení důvody, pro něž se domnívá, že by dané povolení mělo být uděleno;

e) určeny k platbě na účet nebo z účtu, který patří diplomatické misi, konzulárnímu úřadu nebo mezinárodní organizaci požívající výsad podle mezinárodního práva nebo který je jimi držen, pokud mají být tyto platby použity pro služební účely diplomatické mise či konzulárního úřadu nebo mezinárodní organizace.“

7 Články 6 a 6b nařízení 269/2014 stanoví odchylně od článku 2 tohoto nařízení uvolnění některých zmrazených finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů anebo jejich zpřístupnění ve zvláštních případech v nich uvedených.

8 Článek 9 odst. 1 tohoto nařízení zní:

„Zakazuje se vědomá a úmyslná účast na činnostech, jejichž cílem nebo následkem je obcházení opatření uvedených v článku 2.“

Belgické právo

Zákon o vytvoření rozpočtového fondu pro účely bezplatné právní pomoci

9 Článek 4 odst. 4 wet tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand (zákon o vytvoření rozpočtového fondu pro účely bezplatné právní pomoci) ze dne 19. března 2017 (*Belgisch Staatsblad*, 31. března 2017, s. 46565) stanoví:

„Před Conseil d'État (Státní rada) podléhá povinnosti uhradit příspěvek do fondu […] jakýkoli návrh spočívající v žádosti o náhradu mimořádné, nemajetkové nebo majetkové, škody, žalobě na neplatnost, kasačním opravném prostředku, žádosti o reparační náhradu škody, žádosti o správní předběžné opatření, jakýkoli protinávrh, protinávrh třetí osoby nebo návrh na obnovu řízení.

[…]

Před Conseil d'État (Státní rada) a Conseil du contentieux des étrangers (Rada pro spornou cizineckou agendu) účastník řízení, jemuž byla přiznána bezplatná právní pomoc nebo který byl osvobozen od soudních poplatků, není povinen hradit příspěvek do fondu.

[…]“

Jednací řád Státní rady

10 Článek 66 první pododstavec besluit van de Regent tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (regentský výnos, kterým se upravuje řízení před oddělením správního soudnictví Státní rady) ze dne 23. srpna 1948 (*Belgisch Staatsblad*, 23. srpna 1948, s. 6821), ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „jednací řád Státní rady“), stanoví:

„Výdaje zahrnují

1° poplatky uvedené v článku 70;

[…]

6° příspěvek uvedený v čl. 4 odst. 4 zákona ze dne 19. března 2017 o vytvoření rozpočtového fondu pro účely bezplatné právní pomoci“

11 Článek 70 jednacího řádu Státní rady v odstavci 1 stanoví:

„Poplatek ve výši 200 eur se hradí při podání:

[…]

2° Žaloby na neplatnost aktů a nařízení […]

[…]“

12 Článek 71 tohoto jednacího řádu zní:

„Poplatky uvedené v článku 70 a příspěvek uvedený v čl. 66 bodě 6 se hradí převodem nebo vkladem na účet příslušného útvaru Federální veřejné služby Finance.

Jakmile se poplatek a příspěvek podle čl. 66 bodu 6 stanou splatnými, zašle vedoucí soudní kanceláře dlužníkovi příkaz k úhradě se strukturovanými informacemi umožňujícími přiřadit platbu, která má být provedena, k procesnímu podání, jehož se týká.

[…]

Nebyla-li na účet uvedený v prvním pododstavci platba připsána do třiceti dnů od obdržení příkazu k úhradě, vedoucí soudní kanceláře na žádost určeného člena úřadu auditora informuje dotyčného účastníka řízení, že senát bude v závislosti na konkrétním případu považovat podaný návrh nebo opravný prostředek za neúčinný nebo tento návrh nebo opravný prostředek vyškrtne z rejstříku, ledaže dotyčný účastník řízení do patnácti dnů požádá o slyšení.

[…]

Požádá-li dotyčný účastník řízení o slyšení, předseda nebo jím jmenovaný člen Státní rady strany vyzve, aby se neprodleně dostavily. V této souvislosti se žádost o slyšení doručí protistraně a případně vedlejšímu účastníku řízení.

Po vyslechnutí účastníků řízení a stanoviska určeného člena úřadu auditora senát neprodleně rozhodne o tom, zda je podaný návrh nebo opravný prostředek neúčinný nebo tento návrh nebo opravný prostředek vyškrtne ze seznamu, ledaže se prokáže vyšší moc nebo nevyhnutelný omyl.“

13 Podle judikatury Grondwettelijk Hof (Ústavní soud, Belgie) poplatek stanovený v článku 70 jednacího řádu Státní rady (dále jen „registrační poplatek“) a paušální příspěvek do rozpočtového fondu pro účely bezplatné právní pomoci uvedený v čl. 66 bodě 6 tohoto řádu (dále jen „paušální příspěvek“) představují daně ve smyslu Ústavy.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

14 RKDF je subjektem, jehož finanční prostředky uložené u Euroclear Bank NV jsou zmrazeny na základě článku 2 nařízení 269/2014. Jak totiž vyplývá z rozhodnutí generálního správce Státní pokladny Federální veřejné služby Finance ze dne 26. ledna 2023, které je předmětem sporu v původním řízení, dva z pěti členů Rady RKDF, nejvyššího rozhodovacího orgánu tohoto subjektu, byli členy ruské vlády a třetí členem VEB.RF, instituce pro finanční rozvoj uvedené jakožto subjekt v příloze I tohoto nařízení.

15 RKDF podal ke generální správě Státní pokladny tři po sobě jdoucí žádosti směřující k tomu, aby bylo Euroclear Bank povoleno poukázat finanční prostředky ve výši 162 945 017,64 amerických dolarů (USD) na jeden z jeho účtů. Konkrétně ve třetí z těchto žádostí, podané dne 4. ledna 2023 na základě článků 6 a 6b uvedeného nařízení, vyjadřuje přání, aby bylo této bankovní instituci uděleno povolení k provedení tohoto převodu finančních prostředků a dále k uvolnění hotovosti a vyjmenovaných cenných papírů v rámci jejich prodeje do výše této částky prostřednictvím vkladu výnosu na jeden z jeho účtů.

16 Rozhodnutím ze dne 26. ledna 2023 generální správce Státní pokladny Federální veřejné služby Finance tyto žádosti zamítl. V tomto ohledu uvedl, že podle posledních informací, které má k dispozici, jsou tři fyzické osoby uvedené v bodě 14 tohoto rozsudku členy nejvyššího rozhodovacího orgánu RKDF, které jsou způsobilé na RKDF vyvíjet dominantní vliv. Na základě toho tento generální správce dospěl k závěru, že finanční prostředky RKDF uložené u Euroclear Bank musí zůstat zmrazeny, dokud RKDF neprokáže, že není fakticky ovládán osobou nebo subjektem, na které se vztahuje zmrazení finančních prostředků.

17 Dne 6. dubna 2023 podal RKDF proti tomuto rozhodnutí žalobu k Raad van State (Státní rada, Belgie), která je předkládajícím soudem. Termín pro úhradu registračního poplatku a paušálního příspěvku v souvislosti s podáním této žaloby v celkové výši 224 eur byl stanoven na 14. srpna 2023. RKDF však tuto částku připsal na účet určený pro její uhrazení až 1. září 2023.

18 Dne 14. září 2023 sdělil předkládající soud RKDF informaci podle čl. 71 čtvrtého pododstavce jednacího řádu Státní rady. RKDF požádal v souladu s tímto ustanovením o slyšení. Účastníci řízení byli předvoláni na slyšení, které se konalo dne 28. února 2024.

19 RKDF ve své žádosti zaprvé tvrdil, že nemohl včas uhradit registrační poplatek a paušální příspěvek v důsledku zmrazení jeho finančních prostředků u Euroclear Bank na základě rozhodnutí uvedeného v bodě 16 tohoto rozsudku, přijatého podle článku 2 nařízení 269/2014. Zadruhé má RKDF za to, že uplatnění sankce spojené s touto opožděnou platbou, jak je stanovena v čl. 71 čtvrtém až sedmém pododstavci jednacího řádu Státní rady, totiž, že jeho žaloba bude považována za neúčinnou, nebo bude vyškrtnuta z evidence, je zjevně neodůvodněné a nepřiměřeně omezuje jeho právo na přístup k soudům. RKDF v tomto ohledu zdůrazňuje, že se obrátil na předkládající soud právě proto, že má za to, že toto rozhodnutí neprávem nezrušilo zmrazení jeho finančních prostředků. Zatřetí RKDF dospěl k závěru, že tato situace je případem vyšší moci, a z tohoto důvodu nelze tuto sankci uplatnit.

20 Při přípravě věci pro rozhodování předkládající soud vyzval účastníky řízení, aby se na jednání vyjádřili k následujícím otázkám:

„1° (otázka 1) (ne)existence možnosti na základě [nařízení 269/2014] žádat o povolení k uvolnění některých zmrazených finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů nebo zpřístupnění některých zmrazených finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů žalobce (a takové povolení získat), pokud jsou dotyčné finanční prostředky nebo hospodářské zdroje určeny výlučně k hrazení registračního poplatku, jak je tomu v projednávané věci [viz zejména čl. 4 odst. 1 písm. b) výše uvedeného nařízení, jakož i jakékoli jiné ustanovení (tohoto nebo jiného nařízení), na která mohou účastníci řízení případně odkázat] a

– podotázka A: pokud se má za to, že tato možnost existuje, zda žalobce o takové povolení požádal (včas) ‚příslušný orgán‘ – přičemž v projednávané věci je třeba pro zodpovězení této otázky odkázat na pokyny č. 80 ‚Osvědčené postupy [Evropské unie] pro účinné provádění omezujících opatření‘ (generálního sekretariátu Rady [Evropské unie] č. 10572/22 ze dne 27. června 2022) – a pokud ano, jak ‚příslušný orgán‘ tuto žádost posoudil. Odpověď musí být zdokumentována.

2° (otázka 2) (ne)existence možnosti žalobce žádat ve vztahu k registračnímu poplatku o osvobození podle článku 78 a následujících obecného jednacího řádu [Státní rady].“

21 V odpovědi na tyto otázky RKDF tvrdil, že čl. 4 odst. 1 písm. b) nařízení 269/2014 se v projednávané věci nepoužije. Na podporu tohoto tvrzení uvádí, že registrační poplatek i paušální příspěvek představují daně vybírané orgány veřejné moci. Dále tvrdí, že předkládající soud není poskytovatelem služeb s ohledem na definici pojmu „služby“ stanovenou v článku 57 SFEU. Tento soud zejména nevykonává hospodářskou činnost, jak je uvedena v tomto článku. Registrační poplatek ani paušální příspěvek tedy nepředstavují výdaje vzniklé v souvislosti s poskytováním právních služeb. RKDF z toho vyvozuje, že mu tento čl. 4 odst. 1 písm. b) neumožňuje žádat o povolení k uvolnění některých zmrazených finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů ani takové povolení získat. Dodává, že lhůta pro vyřízení žádostí o uvolnění na základě nařízení 269/2014 je několik měsíců, takže rozhodnutí o takové žádosti by bylo beztak přijato příliš pozdě. Na tomto základě RKDF trvá na své argumentaci, že se v projednávané věci jedná o případ vyšší moci, který brání uplatnění sankce stanovené v čl. 71 čtvrtém až sedmém pododstavci jednacího řádu Státní rady.

22 Žalovaný v původním řízení naopak tvrdí, že čl. 4 odst. 1 písm. b) nařízení 269/2014 RKDF umožňuje žádat o uvolnění nebo zpřístupnění finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů a jejich uvolnění nebo zpřístupnění dosáhnout, pokud jsou dotčené finanční prostředky nebo hospodářské zdroje určeny výlučně na hrazení registračního poplatku. RKDF přitom takovou žádost nepodal, takže se v projednávané věci nejedná o vyšší moc nebo nevyhnutelný omyl ve smyslu čl. 71 sedmého pododstavce jednacího řádu Státní rady.

23 Tito účastníci řízení se naproti tomu shodují, že RKDF nemá možnost žádat o osvobození od soudních poplatků stanovené v článku 78 a následujících jednacího řádu Státní rady.

24 S ohledem na výše uvedené předkládající soud konstatuje, že existuje nejistota ohledně toho, zda čl. 4 odst. 1 písm. b) nařízení 269/2014 musí být vykládán v tom smyslu, že vylučuje, aby registrační poplatek a paušální příspěvek, které musí být hrazeny při podání žaloby proti vnitrostátnímu opatření, jímž se provádí nařízení 269/2014, k tomuto soudu, mohly být považovány za „výdaj[e] vznikl[é] v souvislosti s poskytováním právních služeb“ ve smyslu tohoto ustanovení.

25 Konkrétně si klade otázku, zda je možný jiný výklad uvedeného ustanovení, než jaký zastává RKDF, v tom smyslu, že pojem „právní služby“ nevylučuje poskytování právních služeb za účelem právní pomoci nebo zastupování právnické osoby, jíž byla uložena sankce, jako je RKDF, v rámci řízení o žalobě proti vnitrostátnímu opatření, jímž se provádí nařízení 269/2014, podané k vnitrostátnímu soudu, nebo v souvislosti s ní, a zda je podle tohoto výkladu vyloučeno, aby registrační poplatek a paušální příspěvek, jejichž uhrazení je k ponechání takové žaloby v evidenci nezbytné, byly považovány za „výdaj[e] vznikl[é] v souvislosti s poskytováním právních služeb“, jejichž uvolnění je možné povolit.

26 Předkládající soud kromě toho uvádí, že je případně třeba zohlednit základní právo na přístup k soudům, jak je zaručeno v článku 47 Listiny a připomenuto v bodě 6 odůvodnění nařízení 269/2014, ať již ve spojení s povinností členských států vyplývající z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU stanovit prostředky nezbytné k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých právem Unie, či nikoli. Předkládající soud rovněž uvádí, že podle RKDF je třeba zohlednit rovněž článek 57 SFEU.

27 Nakonec poznamenává, že žalovaný v původním řízení odkazuje rovněž na možnost stanovenou v čl. 4 odst. 1 písm. d) nařízení 269/2014 uvolnit některé zmrazené finanční prostředky nebo hospodářské zdroje, jsou-li „nezbytné k úhradě mimořádných výdajů“. Předkládající soud má za

to, že správný výklad posledně uvedeného slovního spojení je pro projednávaný spor taktéž relevantní, neboť vyvstává otázka, zda registrační poplatek a paušální příspěvek spadají pod uvedené slovní spojení.

28 Za těchto podmínek se Raad van State (Státní rada) rozhodla přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 4 odst. 1 písm. b) [nařízení č. 269/2014], případně ve spojení s články 2 a 9 tohoto nařízení a pojmem ‚služby' definovaným v článku 57 prvním pododstavci SFEU, základním právem na přístup k soudům zaručeným v článku 47 [Listiny] a povinností členských států vyplývající z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU stanovit prostředky nezbytné k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých právem Unie, vykládán v tom smyslu, že registrační poplatek a [paušální příspěvek], které žalobci ukládá vnitrostátní právo a podle tohoto práva jsou klasifikovány jako daně, které musí být uhrazeny při podání žaloby proti vnitrostátnímu opatření, jímž se provádí [nařízení č. 269/2014], k vnitrostátnímu soudu, nepatří mezi ‚výdaj[e] vznikl[é] v souvislosti s poskytováním právních služeb' uvedené v tomto ustanovení nařízení, takže příslušné orgány nesmí povolit uvolnění některých finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů na úhradu tohoto registračního poplatku a tohoto příspěvku v souvislosti s žalobou proti vnitrostátnímu opatření, jímž se provádí [nařízení č. 269/2014]?

2) Musí být čl. 4 odst. 1 písm. d) [nařízení č. 269/2014], případně ve spojení s články 2 a 9 tohoto nařízení, základním právem na přístup k soudům zaručeným v článku 47 [Listiny] a povinností členských států vyplývající z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU stanovit prostředky nezbytné k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých právem Unie, vykládán v tom smyslu, že registrační poplatek a [paušální příspěvek], které žalobci ukládá vnitrostátní právo a podle tohoto práva jsou klasifikovány jako daně, které musí být uhrazeny při podání žaloby proti vnitrostátnímu opatření, jímž se provádí [nařízení č. 269/2014], k vnitrostátnímu soudu, nespadají pod slovní spojení ‚nezbytné k úhradě mimořádných výdajů' uvedené v tomto ustanovení nařízení, takže příslušné orgány nesmí povolit uvolnění některých finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů na úhradu tohoto registračního poplatku a tohoto příspěvku v souvislosti s žalobou proti vnitrostátnímu opatření, jímž se provádí [nařízení č. 269/2014]?"

K předběžným otázkám

29 Úvodem je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury platí, že v rámci postupu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedeného článkem 267 SFEU přísluší Soudnímu dvoru poskytnout vnitrostátnímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen. Z tohoto hlediska Soudnímu dvoru přísluší případně přeformulovat otázky, které jsou mu položeny. Soudní dvůr může kromě toho zohlednit i normy unijního práva, na které vnitrostátní soud ve svých otázkách neodkázal (rozsudek ze dne 5. prosince 2019, Centraal Justitieel Incassobureau (Uznávání a výkon peněžitých trestů a pokut), C-671/18, EU:C:2019:1054, bod 26, jakož i citovaná judikatura).

30 V projednávané věci se položené otázky v podstatě týkají možnosti členských států povolit na základě článku 4 nařízení 269/2014 a odchylně od jeho článku 2 uvolnění finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů zmrazených na základě posledně uvedeného článku anebo jejich zpřístupnění, pokud jejich vnitrostátní právo ukládá při podání žaloby na neplatnost uhradit

registrační poplatek a paušální příspěvek. Nejeví se tedy, že by tyto otázky vyžadovaly výklad článku 9 tohoto nařízení, který se týká zákazu vědomé a úmyslné účasti na činnostech, jejichž cílem nebo následkem je obcházení opatření uvedených v článku 2.

31 Kromě toho předkládající soud v těchto otázkách odkazuje na skutečnost, že podle tohoto vnitrostátního práva musí být registrační poplatek a paušální příspěvek klasifikovány jako daně vybírané orgány veřejné moci, čehož se dovolává RKDF v rámci sporu v původním řízení. Článek 4 odst. 1 písm. a) nařízení 269/2014 přitom počítá s uvolněním zmrazených finančních prostředků nebo jejich zpřístupněním mimo jiné na platbu daní. V této souvislosti je třeba uvést, že ačkoli uvedený soud svými otázkami konkrétně nežádá o výklad tohoto ustanovení, je toto ustanovení pro účely odpovědi na tyto otázky relevantní.

32 Je proto třeba mít za to, že podstatou otázek předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda čl. 4 odst. 1 písm. a), b) a d) nařízení 269/2014, ve spojení s článkem 2 tohoto nařízení, článkem 47 Listiny a čl. 57 prvním pododstavcem SFEU, musí být vykládán v tom smyslu, že zahrnuje uvolnění některých zmrazených finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů anebo jejich zpřístupnění na úhradu registračního poplatku a paušálního příspěvku, které musí být podle vnitrostátního práva uhrazeny při podání žaloby proti vnitrostátnímu opatření, jímž se provádí uvedené nařízení.

33 Podle čl. 4 odst. 1 písm. b) nařízení 269/2014 mohou příslušné orgány členských států povolit za podmínek, které považují za vhodné, uvolnění některých zmrazených finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů nebo zpřístupnění některých zmrazených finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů, pokud rozhodnou o tom, že dotyčné finanční prostředky nebo hospodářské zdroje jsou určeny výlučně k hrazení přiměřených honorářů za odborné výkony či k náhradě výdajů vzniklých v souvislosti s poskytováním právních služeb.

34 V tomto ohledu lze stejně jako belgická vláda a Komise uvést, že některá jazyková znění tohoto ustanovení, jako je zejména jeho znění v anglickém a nizozemském jazyce, neodkazují na „výdaj[e] vznikl[é] na zajištění právních služeb“, nýbrž na „výdaj[e] vznikl[é] v souvislosti s poskytováním právních služeb“.

35 Z toho vyplývá, že zatímco se může jevit, že se uvedené ustanovení ve francouzském jazykovém znění vztahuje pouze na výdaje vynaložené na platbu za poskytování právních služeb, v jiných jazykových zněních totéž ustanovení zahrnuje rovněž výdaje spojené s tímto poskytováním.

36 Podle judikatury však musí být ustanovení unijního práva vykládána a používána jednotně na základě znění vypracovaných ve všech unijních jazycích a v případě rozdílů mezi různými jazykovými zněními musí být dotčené ustanovení vykládáno podle celkové systematiky a účelu právní úpravy, jejíž je součástí (rozsudek ze dne 17. ledna 2023, Španělsko v. Komise, C-632/20 P, EU:C:2023:28, bod 42 a citovaná judikatura).

37 V projednávané věci je třeba uvést, že ustanovení čl. 4 odst. 1 nařízení 269/2014 musí být vykládána ve světle bodu 6 odůvodnění tohoto nařízení, který mimo jiné upřesňuje, že uvedené nařízení musí být uplatňováno v souladu se základními právy a zásadami uznanými Listinou, zejména s právem na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces.

38 V tomto ohledu již Soudní dvůr ve srovnatelném kontextu nařízení Rady (ES) č. 765/2006 ze dne 18. května 2006 o omezujících opatřeních vůči Bělorusku (Úř. věst. 2006, L 134, s. 1), ve znění prováděcího nařízení Rady (EU) č. 84/2011 ze dne 31. ledna 2011 (Úř. věst. 2011, L 28, s. 17)

a nařízení Rady (EU) č. 588/2011 ze dne 20. června 2011 (Úř. věst. 2011, L 161, s. 1), rozhodl, že při rozhodování o žádosti o uvolnění zmrazených finančních prostředků podle čl. 3 odst. 1 písm. b) nařízení č. 765/2006 příslušný vnitrostátní orgán uplatňuje unijní právo. Z toho vyplývá, že je vázán Listinou v souladu s jejím čl. 51 odst. 1 (rozsudek ze dne 12. června 2014, Peftiev, C-314/13, EU:C:2014:1645, bod 24).

39 Z tohoto hlediska je třeba zdůraznit, že uvolnění zmrazených finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů na základě důvodu uvedeného v čl. 4 odst. 1 písm. b) nařízení 269/2014 má, bez ohledu na jazykové znění tohoto ustanovení, na které je odkazováno, usnadnit osobám a subjektům, jejichž majetek je zmrazen, přístup k právním službám za účelem ochrany jejich zájmů. Uvedené ustanovení tedy musí být vykládáno v souladu s požadavky vyplývajícími z článku 47 Listiny v tom smyslu, že zmrazení tohoto majetku nesmí mít za následek, že tyto osoby budou zbaveny účinného přístupu ke spravedlnosti (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 12. června 2014, Peftiev, C-314/13, EU:C:2014:1645, body 25 a 26.

40 Konkrétně lze připomenout, že podle čl. 47 druhého pododstavce druhé věty Listiny musí být každému umožněno poradit se, být obhajován a být zastupován.

41 Článek 4 odst. 1 písm. b) nařízení 269/2014 tak musí být ve spojení s tímto ustanovením Listiny vykládán v tom smyslu, že když jako celek odkazuje na „hrazení přiměřených honorářů za odborné výkony či [na] náhrad[u] výdajů vzniklých v souvislosti s poskytováním právních služeb“, může zahrnovat veškeré výdaje vynaložené k tomu, aby bylo osobě, subjektu nebo orgánu, jehož majetek je zmrazen, umožněno nechat se zastupovat před soudem.

42 Hrazení registračního poplatku a paušálního příspěvku při podání žaloby však nelze považovat za výdaj vynakládaný k tomu, aby bylo osobě, subjektu nebo orgánu umožněno nechat se zastupovat před soudem.

43 Je pravda, že odkaz na „hrazení přiměřených honorářů za odborné výkony či [na] náhrad[u] výdajů vzniklých v souvislosti s poskytováním právních služeb“ naznačuje, že slovní spojení „náhrad[a] výdajů vzniklých v souvislosti s poskytováním právních služeb“ zahrnuje i jiné výdaje než honoráře, jež mohou být naúčtovány osobě, subjektu nebo orgánu, který ke svému zastoupení před soudem využívá služeb advokáta nebo jiného právníka oprávněného k tomu účelu.

44 Platba registračního poplatku nebo paušálního příspěvku, které uvádí soud ve svých otázkách, však neodpovídá ani hrazení honorářů, ani výdajům vynaloženým na pokrytí jiných nákladů než jsou honoráře, jež mohou být naúčtovány osobě, subjektu nebo orgánu, který ke svému zastoupení před soudem využívá služeb advokáta nebo jiného právníka oprávněného k tomu účelu.

45 Soudní dvůr totiž rozhodl, že činnosti, na které se vztahuje pojem „právní poradenské služby“ ve smyslu čl. 5n odst. 2 nařízení Rady (EU) č. 833/2014 ze dne 31. července 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině (Úř. věst. 2014, L 229, s. 1), ve znění nařízení Rady (EU) 2022/1904, ze dne 6. října 2022 (Úř. věst. 2022, L 259 I, s. 3), se zřetelně liší od činností, které mohou vykonávat orgány veřejné moci nebo jiné subjekty, které stát pověřil výkonem úkolu v obecném zájmu pod dohledem těchto orgánů a kterým byly za tímto účelem svěřeny určité pravomoci, které jsou vůči občanům závazné. Úkolem uvedených orgánů totiž není poskytovat služby spočívající v poskytování stanovisek k právním otázkám určitých osob za účelem prosazování nebo ochrany konkrétních zájmů těchto osob (rozsudek ze dne 5. září 2024, Jemerak, C-109/23, EU:C:2024:681, bod 41).

46 Kromě toho, jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, položené otázky se týkají situace, kdy vnitrostátní právo takový registrační poplatek a takový paušální příspěvek stanoví nikoli proto, že dotyčná osoba, entita nebo orgán využily služeb advokáta, ale proto, že tato osoba, entita nebo orgán podaly žalobu k dotyčnému soudu. Z toho je tedy třeba vyvodit, že v takové situaci lze žalobci tento poplatek a tento příspěvek uložit bez ohledu na to, zda je zastoupen advokátem nebo jiným právníkem k tomu účelu oprávněným.

47 Naproti tomu je třeba uvést, že čl. 4 odst. 1 písm. a) nařízení 269/2014 jako příklad uvolnění nebo zpřístupnění finančních prostředků a hospodářských zdrojů nezbytných pro uspokojení „základních potřeb“ osob, subjektů nebo orgánů, jejichž finanční prostředky jsou zmrazeny, výslovně uvádí takové uvolnění nebo zpřístupnění za účelem „plateb daní“.

48 V tomto ohledu je třeba mít za to, že odkazuje-li toto ustanovení na „platby daní“ jakožto výdaje „nezbytné pro uspokojení základních potřeb“ těchto osob, entit nebo orgánů, musí být tento odkaz při neexistenci dalšího upřesnění vykládán tak, že se týká placení jakéhokoli povinného příspěvku na financování veřejných výdajů, který musí uvedené osoby, entity nebo orgány hradit.

49 Pokud jde dále o slovní spojení „nezbytné pro uspokojení základních potřeb“ uvedené v čl. 4 odst. 1 písm. a) nařízení 269/2014, je třeba uvést, že jak vyplývá z bodu 6 odůvodnění tohoto nařízení, toto slovní spojení musí být vykládáno v tom smyslu, že se týká mimo jiné výdajů nezbytných k zajištění dodržování základních práv týchž osob, subjektů nebo orgánů, včetně práv na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces chráněných článkem 47 Listiny.

50 Proto musí být registrační poplatek a paušální příspěvek, uvedené v položených otázkách, které musí taková osoba, subjekt nebo orgán hradit při podání žaloby na neplatnost proti rozhodnutí, jímž se provádí nařízení 269/2014 a zamítá se jejich žádost o uvolnění finančních prostředků, považovány za „daně“ ve smyslu čl. 4 odst. 1 písm. a) tohoto nařízení, jejichž placení je nezbytné pro uspokojení jejich „základních potřeb“ ve smyslu tohoto ustanovení.

51 Tento výklad není zpochybněn skutečností, že podle čl. 47 třetího pododstavce Listiny je bezplatná právní pomoc je poskytnuta všem, kdo nemají dostatečné prostředky, pokud je to nezbytné k zajištění účinného přístupu ke spravedlnosti.

52 Pokud totiž osoba, subjekt nebo orgán uvedený v příloze I nařízení č. 269/2014 nebo osoba či subjekt, který je s ní spojený, podá žalobu, jejíž ponechání v evidenci soudu, k němuž byla tato žaloba podána, je podmíněno uhrazením povinného příspěvku, nelze tuto osobu, subjekt nebo orgán v důsledku zmrazení jeho finančních prostředků považovat za nemajetného, ale uvedená osoba, subjekt nebo orgán naopak musí požádat o uvolnění části těchto finančních prostředků za tímto účelem, jsou-li splněny veškeré podmínky stanovené v čl. 4 odst. 1 písm. a) tohoto nařízení. Toto ustanovení samotné tak brání tomu, aby příslušný vnitrostátní orgán odmítl udělit povolení k uvolnění finančních prostředků z důvodu, že si taková osoba může požádat o bezplatnou právní pomoc (obdobně viz rozsudek ze dne 12. června 2014, Peftiev, C-314/13, EU:C:2014:1645, bod 31).

53 Pokud jde o čl. 4 odst. 1 písm. d) uvedeného nařízení, nejeví se jako nezbytné provádět výklad tohoto ustanovení, jelikož v bodě 50 tohoto rozsudku bylo konstatováno, že hrazení registračního poplatku a paušálního příspěvku může spadat do působnosti čl. 4 odst. 1 písm. a) téhož nařízení.

54 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na položené otázky odpovědět tak, že čl. 4 odst. 1 písm. a) nařízení 269/2014 ve spojení s článkem 47 Listiny musí být vykládán v tom smyslu, že zahrnuje uvolnění některých zmrazených finančních prostředků nebo hospodářských

zdrojů anebo jejich zpřístupnění na úhradu registračního poplatku a paušálního příspěvku, které musí být podle vnitrostátního práva uhrazeny při podání žaloby proti vnitrostátnímu opatření, jímž se provádí toto nařízení.

K nákladům řízení

55 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (desátý senát) rozhodl takto:

Článek 4 odst. 1 písm. a) nařízení Rady (EU) č. 269/2014 ze dne 17. března 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny, ve znění prováděcího nařízení Rady (EU) 2022/1985 ze dne 20. října 2022, ve spojení s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie

musí být vykládán v tom smyslu, že

zahrnuje uvolnění některých zmrazených finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů anebo jejich zpřístupnění na úhradu registračního poplatku a paušálního příspěvku, které musí být podle vnitrostátního práva uhrazeny při podání žaloby proti vnitrostátnímu opatření, jímž se provádí toto nařízení.

Podpisy